

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна 1. прим. в таборі 3 ф.)
" " поза таб. 4 ф.)
На місяць в таборі . . . 25 ф.
" " поза таб. . . 30 ф.
На 3 місяці в таборі . . . 75 ф.
" " поза таб. . . 90 ф.

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

Видає „Видавниче Товариство імени В. Грінченка“.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
in Wetzlar.

Ч. 34. (81).

Неділя, 27. травня 1917.

Рік III.

Зміни в російському правительстві й вигляди на мир.

В останніх днях зайшли в Росії знов важкі політичні події, які можуть мати чималий вплив на дальший хід війни. Незалежно від великих воєнних операцій на французьким фронті, де Англіїці рядом з Французами все ще пробують оружем рішити справу мира, ведеться в Росії далі борба між прихильниками мира і воєнною партією. Найновіші вісти, котрі наспіли з Росії, вказують на те, що вплив мирової партії росте там з кожним днем. Ледви минуло кілька днів, як уступив воєнний міністер Гучков, аж ось довідуємося, що та сама доля постигла Мілюкова, ~~німецького заграничного~~ політики в Росії. Обидва вони стояли досі на чолі воєнної партії, котра домогалася від народу ведення війни так довго, як сього забажають союзники.

Які причини заставили Гучкова до звільнення уряду воєнного міністра, вказує на се його заява, яку він вислав на руки кн. Львова:

„Серед воєнних обставин, — каже Гучков, — в яких знаходиться правительство, а особливо воєнне міністерство, серед обставин, яких я не в силі змінити, а котрі можуть мати злі наслідки для вольності й навіть для існування Росії, серед таких обставин не можу я сповняти уряду воєнного міністра і брати на себе відповідальності за тяжкі провини, які поновляються на вітчизні“.

Що Гучков, пишучи сю заяву, мав на думці перше всього стан російської армії — не підлягає найменшому сумніву. Бо дисципліна в російській армії зі зрозумілих причин сильно захитана. За фронтом відбуваються безнастанно політичні віча й наради в справі мира та ріжних реформ. Солдати поволі перестають вже думати про війну з ворогом, а на багатьох місцях, на позиціях, траплялись випадки братання з Німцями. Що Гучков не чувся в силі сього стану змінити та мусів уступити зі свого становища, — немає нічого дивного. Сього природного розвою статусу річей не змінить мабуть і

новий міністер воєнний, Керенський.

Коли упадок Гучкова можна ще виправдати упадком воєнного духу армії, то уступлення Мілюкова, як керманіча заграничної політики не можна вже нічим иншим пояснити, як зростом мирного настрою в народі, котрому Мілюков не міг довше опирати ся. Ще свіжо стоять нам в пам'яті випадки з перших днів мая, де тисячі робітників та солдат, зібравшись на улицях Петрограду, стали голосно домогатися уступлення Мілюкова, вважаючи його головною перешкодою до миру. Прийшло тоді навіть до жалого проливу крові, а було може прийшло до ще більшої братовійчої війни, колиб Раді робочих та солдатів не вдалось було успокоїти розбурханий народ. Щоб ратувати край від анархії та можливих дальших кривавих борб, мусів Мілюков уступити, а до правительства покликано нових представників робочого народу, як Скобелєва, що був досі головою Ради робочих і солдатів, та революційного соціаліста Чернова і Церетеллі. Ті три представники, вислані Радою робочих і солдатів, вступили як міністри до кабінету кн. Львова на основі, яку давно проголосила Рада робочих і солдатів.

Перед нами лежить заява нового правительства до народу, котра подана в попередньому числі нашої газети. З неї бачим, що нове правительство відкидає думку сепаратного мира з Німеччиною, домогаючись мира загального без всяких завоювань та воєнних відшкодувань та заповідає, що буде старатись своїх союзників до сеї думки прислухати.

Рівночасно заповідає нове правительство, що буде старатись про демократизування та зреорганізування армії, щоб зробити її спосібною і до наступу і до оборони. Розбиті фінанси буде старатись поправити через оподаткування богатих класів, а справу поділу землі передає Установчим Зборам, які вскорі зберуть ся в Петрограді. І багато инших ре-

форм, на котрі народ жеде так нетерпеливо, заповідає нове правительство.

Коли читаєм сю заяву нового правительства, мимо волі являється думка, а чи зуміє нове правительство при теперішніх обставинах здійснити намічений ним плян, а в першій мірі — чи зможе воно скоро дати народові мир? На се питає й тепер тяжко дати певну відповідь. Вже те, що нове правительство наперед відкидає всяку думку про сепаратний мир з Німеччиною, домогаючись мира загального, а навіть у своїй заяві робить деякі натяки на офензиву, — ставить його в тяжке положення. Бо що відноситься до Німеччини, то закінчення мира на основі, яку проголосило нове російське правительство, не стрінуло би

мабуть великих перешкод, як впливає то з недавньої заяви в німецьким парламенті державного канцлера. Але інше діло, чи згодять ся на такий мир союзники Росії? Франція, як звісно, все ще мріє про забрання Ельзасу й Лотарингії від Німеччини, а Англія мабуть також не спішить ся зі зворотом забрання німецьких колоній в Африці. І коли Німеччині не удасть ся підводними суднами змусити Англію до закінчення мира, то треба надіятись, що народ в Росії, для котрого війна не має ніякої цілі й зміслу, не буде довше терпіти і за волю чи против волі свого правительства зробити те, що наказує йому власний розум та власний інтерес. А вони диктують йому, що перше всього край потребує мира не лише, щоб народ міг вилчнитись з ран, заданих йому війною, але в першій мірі, щоб укріпити новий лад та волю, здобуту в революції.

І так, як ми тут в полоні, так наші браття там, на позиції, чи дома, дорожать тою свободою та тремтять при одній гадці, що продовжувана в безконечність війна може їх лишити тієї волі. І то лише додає нам духа та впливає надію в серце, що народ наш не дасть ся вже довше водить себе за ніс англійським лордам і американським капіталістам і так як звіс Мілюкова та Гучкова, так змете вскорі й нове правительство, коли воно схоче йти слідами своїх попередників.

Надію нашу на скорий мир нехай скріплять слова російського генерала Алексєєва, які він недавно сказав до одного з кореспондентів: „Всі народи є так вже змучені й обезсилені, що вони найбільше ще чотири місяці можуть вести ту титаничну борбу, а далі не хватить вже ні людей, ні матеріалу, а передовсім — харчів. Наші союзники думають ще про остаточну перемогу, а ми (себто Росія) не думаємо вже про перемогу, але мріємо про мирне й спокійне життя. Свою надію покладаю я на розум російського народу і надіюсь, що нам таки вдасть ся побороти труднощі нинішнього дня“.

С. К.

Елегія.

Зима промайнула. Весна молодая
В шовкя нарядила поля і луги;
Де оком ні кинеш — краса чарівная:
Цвіте, зеленіє усе навкруги.

Он там під горою в роскішнім уборі,
Ніби в оксамиті, пишасть ся гай,

І зеленіє, і квіти, і небо прозоре —

Усе вабить очи, мов казочний рай.

Порою з полудня вітрець повіває,
І пахоци поля я чую в ту мить...
В гаю соловейко щечече-співає,
Мов срібний дзвіночок, та пісня давненька.

Кружляють в повітрі метелики жваві,

І десь невидимками бджоли гудуть,

А сонечко з неба шле промінь ласкавий,

Злотисті хмарки по небу плывуть.

Поглянеш навколо — аж любо дивити ся:

Гармонія всюди, кругом живий рух;
Усе торжествує, співає, веселить ся,
Пестить твої взори, ласкає твої слух.

Здасть ся весною на лоні природи
І легко забути недолю свою,
Та ні мимоволі на думку приходить
Весна — чарівниця у ріднім краю.
Не так на чужині і сонечко сяє,
Не так луг і поле роскішно цвіте,
Не так соловейко звабливо співає...
Що гарно — то гарно, та все щось не те.

Чудне якесь чувство мене обіймає
І душу невпинно хвилює мою.
Я мислю: колиж то весна чарівная
Настане для мене у ріднім краю?..

Май. 1917.

К. Я.

РЕВОЛЮЦІЯ В РОСІЇ й МИР.

Міністер війни Керенський за утворення українських відділів.

Після „Русского Слова“ заявив міністер війни Керенський, що він не є проти утворення українських відділів, як довго вони не ослаблюють бойову справність російської армії. Приступлення активних солдатів до українських полків заборонено, але сим дозволяється підняти вербунок до українських полків між невідбуваючим воєнної служби мешканцями чернігівської, харківської і полтавської губерній.

Дивно, що міністер Керенський признає Українцям право вербунок тільки в трох лівобережних губерніях! Невже не знає він, що до України належить ще 5 інших губерній і 8 великих областних, мішаних губерній з право—й лівобережжя? Уважам становище Керенського, який забороняє активним солдатам вступати в українські полки—становищем централістичного правительства проти свободи України, від якого нам не сподівати ся повної волі й справедливості!

Всіх Українців окрім полонених, служить у війську поперх і мільона. Невже правительство зможе їх здержати від служби Україні? Нам видасть ся, що тут не сплять Росія Україну своїм указом!

Національна справа в Установчих Зборах Росії.

З Копенгагена доносять 25 мая: Після „Berlingske Tidende“ обговорено на останнім засіданні міністерської ради в Петрограді справу представництва всіх національностей Росії. Тому що в Росії є не менше як 250 (?) ріжних національностей, виходить на те, що це питання тяжко розв'язати на вдоволення всіх національностей. Правдоподібно наступить розв'язка в тім зміслі, що деякі представники національностей одержуть тільки дорадчий голос на Установчих Зборах.

Тимчасом на конгресі солдатів з України, де зібрали ся представники поперх мільонової армії з Українців—прийнято одностайно постанову, що жадає для України самостійного правительства й іменовання окремого українського міністра для Петрограду.

Бачимо, що російське правительство, признаючи чужим націям тільки дорадчий голос на Установчих Зборах,—відтучує їх від Росії й змушує творити окремі свої Установчі Збори.

Домагання російської України.

Представник України, покликаний до міністерства, висловив у часі наради в міністерстві фінансів над „позичкою волі“ сподівання, що безміжні жертви українського народу не зістануть ся безплідними. Свобідна Галичина злучить ся з відродженим до нового життя українським народом.

Україна в мирових пропозиціях.

В норвезькій часописі оголосив Нореґард, критик військовий, програму мира. Між инчим говорить ся там ось що про Росію:

„Росія відступить Курляндію і деякі части губерній Ковна й Вільни. З тих земель створить ся независима держава, подібна як створена Німеччиною Польща. В заміні за це відступить Австрія ту часть Галичини, яку обсадили Росіяни, Росії, чи Україні (або Польщі)“ На це відповіла часопись Керенського „День“; уважаючи цю програму німецькими мировими умовами. „День“ пише:

„Як би ця програма була автентична (достовірна), то значило би, що Росія була би відтиснена від моря з одного боку через відступлення Курляндії й Литви, з одного боку від Чорного моря через відділення України. Така програма роздроблення зробить зле вражіння на російське робітництво. Опріч причин почування мали би російські робітники, як і буржуазні проміслові круги, живий інтерес в тім, щоби еротивити ся політичному поділові держави.“ („Франкфуртер Цантунг“ з 24 мая 2 ран. ном.)

Від себе скажем, що ми знаєм про спільний інтерес російської буржуазії й робітництва проти інтересів чужомовних земель—але чи вони вірять, що знайдуть силу царів-деспотів здержати ті чужомовні народи в централістичній сполучі царського режиму, це друге питання!

Справа прилучення української Галичини до України не вповні, а половинно—у відомім проєкті Нореґарда—зовсім не задовольнить Українців, а тільки було би пряткою до нової війни. Або українська Галичина мусить бути окремих від польської частини краєм коронним при Австрії, або уся прилучена до України. А таке дроблення лишає отворену рану!

Російська відмова Фінляндцям.

З Копенгагена доносять дня 24 мая: Петроградський кореспондент „Berlingske Tidende“ сповіщає, що російська часопись „Реч“ заявляє: Росія не може дати згоди під ніякими умовами і в ніякій формі на відділення Фінляндії від Росії.

Ось нова Росія показала краску старого централізму, і всі поневолені народи повинні разом стати проти централістичної Росії! Іншої дороги до свободи немає.

Плеханов про свободи Польків і Фінляндців.

Зі Штокгольму доносять дня 22 мая: Після фінляндських часописів заявили ся чотири фінляндські соймові послы в Петрограді, щоби виложити становище свого народу правительству. Вони промовляли у одинаких соціалістичних груп і мали послухання у нового міністра заправління Плеханова. Він заявив їм, що тимчасове правительство не може рішити в справі бажань фінського сенату без Установчих Зборів. Що доторкаєт ся обіцянок в Польщі, відповів він, що тут ходить тільки о чисто теоретичну заяву, бо в свободі Польщі розумієт ся тільки рід автономії з далеко йдучими свободами.

Отже тут бачимо, що у нового правительства немає охоти дати свободу поневоленим народам. У справі Польщі й Фінляндії—правительство хоче відтягнути свободи, які перше обіцяло!

Мусульмани за федерацію республік.

Конгрес мусульманських послів, зібраних з цілої Росії, зібраний в Москві, заявив ся 446 голосами проти 271 голосів за утворенням федеративної республіки в Росії.

„Утро Росії“ розглядає побіч

перегляду цілого магометанського конгресу в Москві ще татарську конференцію. Вони заявили ся бути вірними Росії, але жадають спокою й розуму проти теперішньої анархістичної течії в загальнім житті. Депутати заявили ся живо проти дотеперішнього російщення мусульманських полків. Конгрес, в яким брали участь, крім відомих письменників, численні жінки, салдати й офіцери, бачить будуччину Росії в утворенню федеративної республіки й заявив ся за підпиранням тимчасового правительства.

Роля Керенського в новім правительстві.

„Дайлі Телеграф“ сповіщає з Петрограду: Всі часописі повітали номінацію Керенського на міністра війни з великою радістю. Перша робота нового міністра війни буде запевнити собі власть. Для осягнення цієї цілі треба: відновити дисципліну, не тільки у війську, але й у фабриках і на селі. Земельні розрухи мусять бути здавлені.

„Солдатская Мысль“ пише про прибуття Керенського на фронт: Військо радє номінацією Керенського, новне одушевлення. Він має залізану волю, сильне рамя й лицарського духа. Це все злучене у Керенським. Ми переходим тепер один період найбільшого замішання, й не один бажав якогось провідника, якогось творця. Зі всіх сторін говорило ся вже про військову диктатуру (одновласте). Свою присутність відверне Керенський небезпеку, щоби військо підлягло військовому тероризмові. Військо потребує Керенського, він мусить прийти до солдатів. Військо вірять йому й буде йти за ним туди, куди він його поведе.

„Дайлі Нюс“ називає Керенського новим Гарібальді (італійський революціонер і організатор при творенню італійської держави).

Час покаже. Шкода, що він хворий на туберкульоз і йому лікарі віщують тільки кілька неділів життя.

Зміна послів антанту в Петрограді.

З Лондону пишуть, що англійський посол Бюкенен предложив свою відпустку з Петрограду, коли французький посол Палеолог зі-

Поділя.

Політичний куток.

1. Що таке політика?

Не одному з нас страшною видаєт ся політика. Як тільки згадаєш про політику, так зараз тобі перед очима: податки, безробіття, безземельність, тюрма, війна, полон і всі ті злидні, які тільки є на цій землі. Хоч як тікаєш від політики, як ховаєш ся від неї—вона всюди слідом за тобою й за тобою і навіть в найглухшому кутику тебе найде тай туди буде тобі слати лихо за лихом. І ти—хоч-не-хоч—не сьогодні, то завтра мусиш собі сказати: „Ні, годі дальше терпіти!“ тай починаєш шукати, де лежить той корінь твого лиха, твоїх злиднів.

На превелике диво ти побачиш, що все лихо е... в політиці. А ще більше здивує тебе, коли ти пере-

конаєш ся сам, що для того, хто від політики тікає, та сама політика дає йому тільки самі злидні. Противно-ж, хто ближче до політики, хто цікавить ся, слідить за політикою—того вона більше наділяє добром, ніж алом. Знов, тому який „робить, творить політику,“ вона подає лиш самісеньке добро.

Як бачимо, то та сама політика має для одних тільки все зло, а для других лише добро.

—Щож воно є та політика?—спитает не один.

Політика це є знання, уміння творити закони, чи то правила життя для громадянства в державі. Чим менше якийсь народ цікавить ся громадським життям в державі, чим менше він слідить за державним господарством, тим менше має такий народ знання й умілости творити закони, або впливати на зміст таких

законів. Знов, де народ немає ніякого впливу на устрій держави, на політику, на творення законів, там закони є чистим тягарем для народу. В такій державі укладають ся, пишуть ся закони в відсутности широких мас народу й ті закони пишуть ся тільки тим, хто в данний час займаєт ся політикою.

Цікавлять ся устроєм держави, життям громадським тільки багаті поміщики й фабриканти, то вони й подають зміст законам, постановляючи: За кожду 1 десятину землі платить кождий 2 рублі податку в рік, а хто має більше 50 десятин—той за кожду 1 десятину платить 50 коп. податку в рік; хто має землі більше 1000 десятин—платить за кожду десятину 10 коп. і т. д. І входить таке, що мужик платить за 1 десятину 2 рублі податку в рік, тому що має мало землі, а поміщик платить 10 коп. податку в рік за

кожду 1 десятину, тому що має землі багато.

Чому се так? А тому, що селянин боїть ся політики й знати її не хоче, а поміщик не то що не боїть ся, а сам „робить політику.“ А коли поміщик „робить політику,“ то зовсім зрозуміло, що він дивить ся, аби з цієї політики він мав користь, а не хто инший.

Політика дає не тільки про те, щоб чоловік, громада в державі мали закони,—політика теж стараєт ся, щоб ті закони були виповнені. Коли політика дає мужикові закон: „За 1 десятину землі маєш заплатити 2 рублі податку в рік,“ то політика вже й подбає, щоб той мужик заплатив кождого року 2 рублі за десятину, не питаючи його—чи має відки платити, чи ні.

(Далі буде).

став відкликаний. Небавом також наступить уступлення італійського посла Карльотті. Ці зміни на трох дипломатичних становищах пороблено на жадання ради робочих і салдатів, оправдуючи тим, що вони стояли в урядових зносинах зі старим правительством. Це була вічлива форма бажання усунути дипломатів з Петрограду, передовсім англійського посла. Йому вдалося забрати до Лондону найважливіші документи, що доторкаються до договорів між західними державами і Росією про війну.

Та справа стала відомою по уступленню Мілюкова й викликала велике обурення, й не диво, що міністер Терещенко відтягався від проголошення тайних договорів, бо їх всіх у Росії немає. Що проголосить тепер правительство з цих договорів, буде неповне.

Тайні договори Росії—на світ.

Після петроградських повідомлень жадає рада робочих і салдатів проголошення тайних договорів зі союзниками старого правительства 240 голосами проти 46.

Салдати полудневої Росії проти війни.

В Києві був конгрес делегатів ради салдатів і робітників полудневої Росії. Представник депутатів говорив: „Товариші з окопів стискають руку робітникам. Відважно гинули вони й гинуть за батьківщину. Але всі жадають мира й просять вас перервати надмірне убивство в світі.“ Довгими оплесками признав конгрес депутатів цілю армії. Брусьлово потребує негайного мира.

Російські домагання до союзників.

Після Штокгольмських днівників мав міністер заграничних справ, Терещенко завзяття перепалку з представниками союзних держав у справі мира. Російське правительство з його ініціативи зажадало, як пише „Daily Telegraph“ не тільки від Англії, але й від Франції й Італії оголошення нинішніх воєнних цілей з заявою, що Росія бажає для свого внутрішнього укріплення негайного мира.

Штокгольмський кореспондент „Вертнер Тагблат“ довідується, що всі англійські офіцери, що до недавня пильнували контроль пашпортів на границі, зістали відпущені російською радою робочих і салдатів. Від тепер будуть переглядані пашпорти тільки уповажненими до цього російськими салдатами.

Шапір Росії на уложення нових воєнних цілей.

Штокгольмський справознавець „Фосіше Цайтунг“ подає дещо з того, як Росія назирає на своїх союзників що до зміни воєнних цілей почвирного порозуміння. Терещенко зістав міністром заграничних справ на тій основі, що він підіймається до завдання перевести переговори між радою салдатів і робочих і союзниками. Він вів переговори ще в день своєї помінації на міністра з французьким міністром міліції й з трома послами Англії, Італії й Америки. Рада робочих обіцяла заждати зі своєю участю в штокгольмській конференції, поки не досягнеться єдності

що до воєнних цілей. Далі дістало тимчасове правительство відомість від союзників, що вони готові провірити питання поставлення нових воєнних цілей і висліді проголосити до 10 липня. На основі цього великий конгрес російських робочих і салдатів, який починається 14 липня с. р., буде мати змогу переглянути основи мира своїх союзників і стосувати ся до їх у своїх рішеннях. На Штокгольмській конференції може рада робочих виступати з загальними воєнними цілями цілого порозуміння з тим, що така згода може бути досягнена, і що постановлені західними союзниками провірені воєнні цілі найдуть одобрення будущего конгресу робочих і салдатів дня 14 липня с. р.

Нова мирова програма антанту.

Німецька „Націонал-Цайтунг“ дістала телеграми, що західні держави під напором російського революційного правительства зхилиються до нового уложення своїх воєнних цілей. Женевський кореспондент повідомляє, що вони приготувляють урочисту проклямацію (заяву воєнних цілей). Уложення нових воєнних цілей антанту є звязане з великими труднощами тому, що Росія стоїть з одного боку за миром і проти завойовницьких стремлень, з другого боку італійське правительство не хоче відступити від своїх далеких претенсій. Спровознавець вірить, що Англія, Франція й Америка справді годять ся в основних засадах, що до нової мирової програми, але їм дуже тяжко згодити Росію з Італією, які стоять на двох противних становищах. Нова мирова програма буде рахувати ся з російською ідеологією і буде побудована на основній думці права вільного самоозначення всіх народів.

Як зі сторони Німеччини прийде подібна заява, то є подія, що не буде війни через слідуочу четверту зиму.

Англія прихилиється до мира (?)

Будапештська часопись „А Біляг“ доносить зі Штокгольму: Справознавець подає нову вість, що Англія негайно перейшла на нове становище в питанні мира. Вона перебула останніми днями тяжку внутрішню кризу, яка для мира була дуже помічна. Ознакою цього звороту становище урядових англійських кругів до штокгольмської конференції; тепер заявили вони, що ця конференція зміла з себе підозріння, що вона стоїть під німецьким впливом. Дійсна причина англійської урядової політики лежить в погляді, що не сила спінити розвою перевороту в Росії і що неможливо спровадити російську політику війни й мира на дорогу, якої бажає Англія. На кожний спосіб мир є невідкликно на черзі теперішньої хвилі. Англія хоче тепер підняти ініціативу (початок) в справі мира.

Ревізія російської дипломатії.

„Кельніше Цайтунг“ доносить з Копенгаген: Новий російський міністер заграничних справ Терещенко має намір перевести зміни в російській дипломатії. Велике число російських представників за грани-

цею має бути відкликано й заступлено соціал-демократичними представниками. Сазонова вже відкликано з посольства з Англії.

Мін. Терещенко про відносини Росії до союзників.

Міністер заграничних справ Терещенко заявив представникам преси свою програму заграничної політики такого змісту:

Програма наша є коротка, але повна значіння, себто: можливо скоро віднова загального мира, який не має на цілі ані панувати над іншими народами, ані обрабувати його з національного добра, ані забрати силою чужі землі—а мира без анексії і без відшкодовань, який оснований ся на праві самоозначення народів, мира, який досягнеться в тісній єдності з демократіями союзників.

Росія має для свого желання два ідеальні мотиви (понуки). Перший є желання дати цілому світові справедливі мир, не обиджати ніякого народу й не творити по війні ніякої ненависти і ніякого відсуження, які все лишають ся тоді, коли один народ виходить з війни збогачений коштом других, коли одного поборять ся і змусить ся прийняти упокорюючі мирові умови. Обида й несправедливість не забувають ся.

Насилля витворює ненависть. Визволенна Росія не хоче сього ані для себе, ані для других.

Другим мотивом є свідомість звязків, які вляжуть Росію з демократіями союзників, свідомість обовязків, які накладає союз. Революційна Росія не може й не повинна розірвати тих звязків, які утврджено кровю. Рівночасно докінчує воєнне діло демократія заходу, що для нас є великою помічю. Союзні армії, яких велика маса складається з селян і робітників, проводять без умину боротьбу проти ворога, відвертають його силу й охоронюють російську революцію своїми героїськими зусиллями від небезпеки на зовні.

І тепер в Росії немає ні одної партії, ані товариства, що були за реакційної Росії, які були би за окремим миром.

Російська демократія боїть ся, щоб вона, звязана старими договорами, не стала виконавцем анексіоністичних (заборчих) цілей, які є чужі для неї. Се занепокоює її революційне довіря й ослаблює її змах і її одушевлення. Тому появило ся бажання негайно оголосити всі договори, заключені старим правительством.

Я вірю, що в тім випадку почування, які викликали те желання—почування глибокої людяности, та я пересвідчений, що питання зовсім хибно є зрозуміле. Російська демократія мусить зясувати собі: негайно проголошення договорів є рівнозначне з розривом із союзниками і приведе до осамотнення Росії. Той спосіб поведіння приведе до окремішности Росії й був би початком окремого мира. Але се як раз відкидає геть від себе російський народ повною силою, не тільки з почуття чести. Се розуміється, що світова війна тільки може бути закінчена світовим миром. Тільки такий мир може занурити справедливість і

самозначення народів, які є горячим бажанням вільної Росії.

Треба шукати других доріг. Нова Росія мусить дивити ся в будучину, а не назад. Світ стоїть перед новими подіями: після великої російської революції слідувало приступлення великої американської республіки, яка з одушевленням (?) повітала російську революцію.

Вкінці висловлює надію, що між союзниками наступить зближення на основі заяви правительства з 9 квітня й він буде старати ся це прискорити, але на це треба вірности зобовязанням спільної боротьби й взаємної помочі з боку Росії. Росія мусить збудити довіря, що її ідеалізм не походить зі слабости, вона не хоче здобутків не тому, що вона їх не годна здобути, а тому, що вона їх не хоче. Тому потреба військової сили Росії, треба армії, яка зрозумілаб, що вона воює за найдорожче в світі: за свободу, яку може Росія втратити по поразенню армії. Що до анексії, то смішно говорити союзникам про анексію, коли Росія, Белгія, Франція і Сербія цілком або частинно обсажені ворогами. Але російська свобода прийшла не дармо на світ і не дармо розлив ся її вплив на великій хвилі через цілий цивілізований світ і в тім лежить будучина союзних демократій.

То є основи політики Терещенка.

ВІЙНА.

На англійським фронті ослабла боротьба крім звичайного огню на ст. Квіттен.

Над Есною роблять Французи далі наступи, таксамо наступи підіймають в Шампанії.

На італійським фронті по хвилі перерви підняла ся десята офензива над Сочею на просторі 40 км. від Пьяви до самого моря. Італійці висилають цілі маси до сеї боротьби, щоби добути ся до Трієсту.

Вісти з Росії й зі світа.

КРИЗА КАБІНЕТУ В УГОРЩИНІ.

Президент міністрів Тіса в угорським парламенті подав ся до димісії. З огляду на сучасні події в світі, що видвигають народні маси до найширших прав для себе, він предложив угорський виборчий закон, яким признав право голосовання тільки багатим класам і жовнірам, яких відзначено хрестами заслуги. Цей закон укладав він з огляду на мадярську меншість в державі, яка не хоче припустити до голосовання поневолені чужі національности. Король не прийняв його проєкту. Перед парламентом згуртував ся народ, який домагав ся загального, тайного голосовання.

До Українців Тіса відносить ся прихильно, але тільки до їх домагань в Австрії й Росії, за це вимагав від них зрети ся всяких претенсій на угорських Українців, які поверх пів мільона замешкують північно східні повіти багатой Угорщини в Карпатах.

АМЕРИКА—ВІРИТЕЛЬ ЄВРОПИ.

Задовження антанту в Америці оголошує часопись „Libre Parole“: Англія винна 1.131.400.000 доларів, Італія 289.724.870 доларів, Росія 123.500.000 доларів, Франція 650 мільонів доларів. Разом довг виносить від серпня 1914 р. у франках: 12 мільярдів, 680 мільонів.

3 таборового життя.

НАРОДНА РАДА.

У п'ятницю 25. травня наш табор святкував відкриття першої сесії Народної Ради (таборового парламенту). Вже з ранку зверхній вигляд табору наказував на те, що день небуденний. Всюди мають жовто-блакитні хоругви, жваво снують січовики в своїх одностроях, послі й ті, що збирали ся йти до Народної Ради як гості, повбирані в краще одіне, більше помітно залюднення вулиць табору й т. п.

Коли о 9 год. зранку у січовому бараці, де будуть відбувати ся наради Народної Ради, почули ся звуки оркестру, яка грала марш, половина послів і гостей уже збирали ся і ждали на решту послів, котрі теж незабаром зійшли ся. Зала, святочно прикрашена й відповідно облавлена, робила досить приємне враження. Музика, яка була тут же, своєю грою доповнювала й вчистість хвилі. 8 чоловік січовиків під проводом сотника Б. сотні т. Я-ва творили почесну стожу.

Перед відкриттям зібрання, Голова Генеральної Старшини т. А-к, виголосив коротеньку вступну промову, в котрій зазначив, що наш табор переживав незвичайно важку хвилю. Після мало що не двохлітньої праці нам удало ся перевести вибори послів до таборового парламенту. А це має не аби яку важливість. Бо підготувати широкі маси до участі в таких виборах, коштувало не мало праці. Тим більше, що в виборах приймали участь не тільки організовані, а всі, хто тільки зголосив ся. Вибори, як відомо, поводили ся рівним, загальним, безпосереднім і тайним голосуванням. Тому можемо тішити ся, що в своїйому розвитку що до розуміння громадських завдань ми досягнули так багато і можемо бути певними, що школа, яку переходимо тут у полоні, дасть нам змогу прикласти свої сили до поліпшення долі нашого народу в справжніх життєвих умовах на нашій Рідній Землі. Вкінці т. голова висловив бажання незабаром святкувати відкриття парламенту Вільної України в Київі! Щастя нам Боже!

У відповідь на промову т. голова присутні співають під аккомпанімент оркестру „Ще не вмерла Україно“.

Формально відкриває зібрання після парламентарних звичаїв, старший віком посол т. Т-ий, котрий і провадить зібрання до вибору президента Народної Ради.

Вибрано тимчасовий президентум, у склад якого ввійшли: президент т. К-ий, заступники президента: перший—т. Б-ко і другий т. М-ий; секретарі—перший т. Б-ць і другий т. Р-ко.

Засідання Народної Ради постановлено провадити щодня від 9 до 11 1/2 год. і від 3 до 5 1/2 год.

Під час дебату над установленням предметів найближчих нарад, виявила ся потреба утворення комісії для перевірки правильності виборів із 3-х чоловік і комісії законодатної, котра мала б укладати й систематизувати всі постанови парламенту, теж із 3-х чоловік.

Предметами до найближчих нарад Народної Ради визначено: 1) читання протоколу з останнього засідання Генеральної Ради, 2) звіт з діяльності Генеральної Старшини й уділення їй абсолютної.

В 1/2 год. оголошуєть ся перерву до 3 год.

Після перерви засідання Народної Ради відчиняєть ся в 3 1/4 год. зполудня.

На початку президент т. К-ий читає текст телеграми, яку президи-

ршила послати Президентом Союзу Визволення України з нагоди відкриття сесії Народної Ради.

Далі відчитуєть ся протокол з останніх нарад Генеральної Ради для ознайомлення з її ухвалами і приймаєть ся до відома.

Решту часу до 5 1/2 год. зайняли звіти голови й секретаря Генеральної Старшини.

Подаючи звіт, голова Генер. Стар. т. А-к, побіч інших справ, дав звіт з недавньої конференції, яка відбула ся в залцведельському таборі полонених при участі представників усіх українських таборів Німеччини, де порушено було багато важних справ. Також зазначив, що вся робота вела ся на основі ухвал попередніх законодавчих тіл, як от Генеральна Рада, як то видно з відчитаного протоколу, і коли були які хибні, то їх треба віднести лише на рахунок браку відповідної практики.

Після короткого обговорення звіту голови, що до підстав, на основі яких переведено вибори до Народної Ради, дав звіт секретар Ген. Старшини й засідання закрито до слідуєчого дня. Ц.

Переписка Редакції.

Тов. Д. Р-ові, ком. Altenkirchen: Повідомила Вас, що Генеральна Старшина поробила захода в Вашій справі.

Т. т. Я. Писанко, Безсільї (ком. Münster). Вірші ваші мало оброблені й до друку не надають ся. Радимо віршів не писати.

Тов. Я. Нечипуренко. Вірші до друку не надають ся. Просимо автора висловлювати свої думки прозою.

Тов. А. В. Вірш заслабий, необроблений, до друку не надаєть ся. Пробуйте писати прозою, може що й придесть ся.

Тов. Гуляйбіда (ком. Altendorf). Ласкаво просимо автора, щоб нанн на себе труд виглядати свій вірш „Сон,“ тоді можна буде надрукувати.

Тов. полонений з Полтавини В. С. Ваша повість не годить ся: багато напано, а мало сказано.

Тов. П. Бранько. Вірш ваш замало оброблений, до друку не підє.

Тов. М. Юрєв. Вірш досить гарний, тільки не може бути поміщений в часописі, як писаний російською мовою. Просимо автора спробувати свої сили в писанні по українськи.

Ком. Edelsberg, № 3309, т.т.: Дудка, Буцай, Опанко, Димчик, Ісасіно. Ком. Neunrode, № 12004, т.т.: Лядовська й Пет-

ренко. Ком. Banfe, т. Христенко. Повідомилимо, що ми прийняли до т-ва «Січ» 17. травня с. р. Ваше прохання при нагоді буде взято під увагу.

Тов. січовик А. Захожий. Січового одягу т-во «Січ» на жалі, вислати не може.

Ком. Sprachbrücken, № 2278, т. I. М. Гроші не одержані. Часописі й кобзар I. й II ч. послаємо.

Ком. № 2530, т. М. Дубовий. Передплата на травень принята. Часописі буде-мо вислати.

Ком. Haiger, № 2300, т. Коробка. Картку «Ой не світи місяченьку» вам послаємо.

Ком. Weidenhausen, № 10559, т.т. Демченко й Гринько. Передплата на 3 м. одержана. Часописі на ваше ім'я буде вислати ся.

Ком. Merkenfritz, 3026. Листа Вашого одержали. На далі будемо посилати по одному примірнику нашої часописі «Громадська Думка.»

Ком. Bierstein, № 1960, т. А. Дубині. Гроші одержано. «Громадську Думку» й «Вістник С.В.У.» послаємо.

Ком. Merkenbach, № 2967. Передплата на травень місяць одержана.

Ком. Altenhunden, № 2369. Передплата одержана. Часописі будемо посилати.

Ком. Schönherlen, № 1959. Гроші одержано. Календар і часописі послаємо.

Ком. Münster, № 2728. Часописі, яких не одержали, дослаємо. Чому вийшла плутанина з числами, пояснити не можемо, бо завше слали часописі справно.

Ком. Kambach, т. I. Таранець, ком. Nieder-Merbach, № 10619, т. М. Секретенко. Гроші одержано. Календар «С.В.У.» послаємо.

Ком. Steinheim. Листа вашого одержали. На далі будемо посилати по 2 примірники кожної таборової часописі («Гр. Д.», «Вільне. Сл.» «Росвіт»).
Ком. Ernstebrück, № 11398, т. Е. Петченко, ком. Rettersheim, № 4319. Гроші одержано. Часописі будемо посилати.

Ком. Bremberg, № 1664. Часописі послаєть ся здала й точно. Календар вислаємо.

Ком. Württemberg, т. П. Гайн. Календар і часописі «Гр. Д.» послаємо.

Ком. № 6570, т. Нечипуренко. Гроші (71 ф.) одержано. Послаємо: 1. Наша пісня, 2. Свійний календар і 3. «Громадську Думку.»

Ком. № 2687, т. Веревінок. Гроші одержано. Книжки послаємо.

Ком. Riksfeld, № 11044, т. Шуля, т. Шумаков. Гроші одержано. Картки й часописі послаємо.

Ком. Schwalbach, № 2776. Часописі вам послаємо.

Ком. Burg Katz. Гроші (55 ф.) одержано. Заяву вашу приймаємо до відома.

Тов. I. Ф. Готтар. Листа Вашого одержали. Повідомилимо Вас, що Ви прийняли до т-ва «Січ» 26 вайтня с. р. й причислені поимщо до 5. сотні, сотником якої є т. В.—як.

ОГОЛОШЕННЯ.

З днем 29. мая с. р. розпочиньтє ся у т-ві ім. М. Лисєнка

курс гри на бандурі,
який буде відбуватись 5 разів на тиждень.

Години науки визначить ся відповідно тому, як буде догіднійше товаришам, які записуть ся на цей курс.

Рівночасно мусять товариші, які хочуть користати з цієї науки, ходити на **КУРС ТЕОРІЇ НОТ,** який уладжує тов. Лисєнка що дня, почавши від понеділка 21. мая.

Вписи на обидва курси приймає тов. дірігент хора Демченко, III бл., 2. барак.

КНИГАРНЯ

одержала такі надвичайно цїкаві українські

книжки:

„**ХИВА РЕВУТЬ ВОЛИ ЯК ЯСЛА ПОВНИІ.**“ Роман із народнього життя П. Мирного, 418 сторінок друку—коштує в брошурі 1 м. 20 ф.

ЖИТТЯ й ЗДОРОВЛЯ ЛЮДЕЙ НА УКРАЇНІ, такого змісту: Вартість здоров'я. Як його треба зберігати при різних обставинах життя. Ріжні породи. Воздух. Вода. Земля. Клімат. Ріжні пошесті на Україні. Регуляція тепла в тілі чоловіка. Купіль. Одежа. Хата. Вентиляція й топиво. Харч, праця і холосте життя. Погляд Українців на хвороби. Книжка містить у собі 232 сторінок друку. Коштує в брошурі 1 мар.

ПАН-НАРОДОЛЮБЕЦЬ — цїкава повість із життя на Україні. Брошура містить 48 сторінок друку, коштує 25 фєн.

ГРОМАДА—українська збірка у двох томах, містить у собі ріжні статті про політичне та громадське життя. 240 сторінок друку, коштує 1 м. 20 ф.

ГРОМАДА — українська збірка: Число 4. Містить у собі багато про Т. Г. Шевченка: думки Шевченка про громадське життя, громадську діяльність, а також і про його життя. Книжка містить у собі 384 стор. друку, коштує всього 1 м. 20 фєн.

ГРОМАДА — українська збірка, число 5. Містить у собі ріжні статистичні розвідки: Життє по селах. Життє на Кубані. Козацькі спомини й громадські потреби на Кубанщині. Українські громадняне перед польским патріотизмом. Українські селяне в неспокійних 1880. і 82. р.р. Книжка містить 270 сторін. друку, коштує 1 м. 20 ф.

Політичні пісні українського народу 17—18 століть, — частина перша. Коштує в брошурі 60 ф.

Поезії Т. Г. ШЕВЧЕНКА, що були заборонені в Росії, коштує в брошурі 60 фєн.

Всі ці книжки написані старю драгоманівською правописом, відомому під назвою «драгоманівка».

Треба читати як й, як як, як е, як ю і т. д.

В кожну книжку вкладено від нашої редакції листок з докладнішими поясненнями т. Рієнка про наше правописання.

—+—+—

Українські картки.

Хто хоче мати дуже гарні кольорові (з фарби) картки-лістівки українського художника А. Ждахи, єнішіть з замовленнями в редакцію.

Це є малюнки з нотами до слідуєчих історичних пісень:

1. „Ой, не гаразд, запорожці, не гаразд вчинили“.
2. „Ой, у полі, ой, у полі тай у Баришполі“.
3. „У діброві чорна галка“.
4. „Засвістали козаченьки в похід з полоні“.
5. „Стогне вітер вільний в полі“.
6. „Гей, не дивуйте, добрі люди“.
7. „Ой, не світи, місяченьку“.
8. „Ой, запив козак, запив“.
9. „За Сибіром сонце сходить, хлопці не зівайте“.
10. „Ой, не знав козак, ой, да не знав Супрун“.

Цїна: одна картка коштує 10 ф.

серія (10 карт.) . . . 75 ф.

Командатурою дозволено ці картки

посилати до дому.

Адреса редакції: Wetzlar. Unterrichts-Ausschuss. Lagerzeitung.